

Flevo Birdwatching

Datum van de excursie:

24 September 2015

Bezochte gebied:

Oostvaardersplassen, 5600 ha wetland tussen Almere en Lelystad,
Excursie van 08.00 tot 16.15 uur

Begeleider:

Robert de Groot

Opmerkelijk: 3 soorten Valken

Weer: Bewolkt met soms streepje zon in de ochtend, regen in de middag, Wind uit west, tot 3 Beaufort.
Temperatuur moeizaam stijgend naar 16°C

Nederlandse naam	English name	Scientific name
Fuut	Great Crested Grebe	<i>Podiceps cristatus</i>
Dodaars	Little Grebe	<i>Tachybaptus ruficollis</i>
Aalscholver	Great Cormorant	<i>Phalacrocorax carbo</i>
Kleine zilverreiger	Little Egret	<i>Egretta garzetta</i>
Grote zilverreiger	Great Egret	<i>Casmerodius albus</i>
Blauwe reiger	Grey Heron	<i>Ardea cinerea</i>
Lepelaar	(Eurasian) Spoonbill	<i>Platalea leucorodia</i>
Knobbelzwaan	Mute Swan	<i>Cygnus olor</i>
Grauwe gans	Greylag Goose	<i>Anser anser</i>
Brandgans	Barnacle Goose	<i>Branta leucopsis</i>
Bergeend	(Common) Shelduck	<i>Tadorna tadorna</i>
Nijlgans	Egyptian Goose	<i>Alopochen aegyptiacus</i>
Smient	(Eurasian) Wigeon	<i>Anas penelope</i>
Wilde eend	Mallard	<i>Anas platyrhynchos</i>
Krakeend	Gadwall	<i>Anas strepera</i>
Slobeend	(Northern) Shoveler	<i>Anas clypeata</i>
Wintertaling	(Common) Teal	<i>Anas crecca</i>
Zomertaling	Garganey	<i>Anas querquedula</i>
Tafeleend	(Common) Pochard	<i>Aythya ferina</i>
Kuifeend	Tufted Duck	<i>Aythya fuligula</i>
Brilduiker	(Common) Goldeneye	<i>Bucephala clangula</i>
Bruine kiekendief	Marsh Harrier	<i>Circus aeruginosus</i>
Havik	(Northern) Goshawk	<i>Accipiter gentilis</i>
Buizerd	(Common) Buzzard	<i>Buteo buteo</i>
Torenvalk	(Common) Kestrel	<i>Falco tinnunculus</i>
Boomvalk	Hobby	<i>Falco subbuteo</i>
Slechtvalk	Peregrine Falcon	<i>Falco peregrinus</i>
Waterhoen	Moorhen	<i>Gallinula chloropus</i>
Meerkoet	(Common) Coot	<i>Fulica atra</i>
Kievit	Northern Lapwing	<i>Vanellus vanellus</i>
Witgat	Green Sandpiper	<i>Tringa ochropus</i>
Kokmeeuw	Black headed Gull	<i>Chroicocephalus ridibundus</i>

In samenwerking
met
Flevo Bird Watching
uitgevoerd door:

RAFIKI

BIRDWATCHING

Flevo Birdwatching

	Stormmeeuw	(Common) Gull	<i>Larus canus</i>
	Zilvermeeuw	Herring Gull	<i>Larus argentatus</i>
	Grote mantelmeeuw	Greater Black-backed Gull	<i>Larus marinus</i>
	Visdief	(Common) Tern	<i>Sterna hirundo</i>
	Houtduif	Wood Pigeon	<i>Columba palumbus</i>
	Turkse tortel	Collared Dove	<i>Streptopelia decaocto</i>
	IJsvogel	(Common) Kingfisher	<i>Alcedo atthis</i>
	Grote bonte specht	Great spotted Woodpecker	<i>Dendrocopos major</i>
	Boerenzwaluw	Barn Swallow	<i>Hirundo rustica</i>
	Witte kwikstaart	White Wagtail	<i>Motacilla alba</i>
(H)	Winterkoning	Wren	<i>Troglodytes troglodytes</i>
	Merel	Blackbird	<i>Turdus merula</i>
	Matkop	Willow Tit	<i>Parus montanus</i>
	Pimpelmees	Blue Tit	<i>Parus caeruleus</i>
	Koolmees	Great Tit	<i>Parus major</i>
	Spreeuw	(Common) Starling	<i>Sturnus vulgaris</i>
	Gaai	(Eurasian) Jay	<i>Garrulus glandarius</i>
	Ekster	Magpie	<i>Pica pica</i>
	Kauw	(Eurasian) Jackdaw	<i>Corvus monedula</i>
	Zwarte kraai	Carrion Crow	<i>Corvus corone</i>
	Huisemus	House Sparrow	<i>Passer domesticus</i>
	Vink	Chaffinch	<i>Fringilla coelebs</i>
	Groenling	Greenfinch	<i>Chloris chloris</i>
	Putter	Goldfinch	<i>Carduelis carduelis</i>
	..	..	..
	55	1	56
	Soorten waargenomen / Species observed	(H) = Alleen gehoord / Heard only	Total

Nummers tussen haakjes corresponderen met nummers op de kaart hieronder.

Natte Graslanden (19) Iets meer dan een vierkante kilometer, aan drie kanten te bezichtigen vanaf fietspaden en van achter kijkschermen. Voormalig weidegebied, nu beschermd. Meest interessant in lente en herfst. Droogt in de zomer soms te ver uit. Open grasland met ondiepe plassen en slotjes. Veel waadvogels, maar ook soms jagend Zeearend, Havik en Sperwer. Watersnip, en meerdere soorten eenden, Dodaars en soms Geoorde Fuut op het water. De struiken op de dijk herbergen veel zangvogels, maar deze verstoppem zich vaak goed. In de wilgen aan de zuidkant van het fietspad veel sporen van Bever: Lang zoeken, maar we zien heel weinig steltlopers. Natuurlijk zitten er grote groepen Grauwe Ganzen. Grote Zilverreiger komt ook voor de telescoop. Wat Kievit, Spreeuwen, Dodaars wat Kuifeenden, Wintertaling en twee Zomertaling. Die laatsten zijn al in eclipskleed, maar wel duidelijk anders dan de Wintertalingen, wit veegje achter het oog en iets uitbundiger gevlekt bovenop. Een langs scheurende IJsvogel duurt minder dan een seconde, geluid is onmiskenbaar. Op een hek, halverwege het terrein zitten twee Slechtvalken. Een van de twee is iets donkerder dan de andere. Ze kijken alleen naar het menu maar doen geen poging iets te vangen. Op de terugweg overvliegende Watersnippen. Het is heel stil in de bosjes naast het pad. Klein groepje Putters, maar gelukkig zien we er later nog meer.

In samenwerking
met
Flevo Bird Watching
uitgevoerd door:

RAFIKI

BIRDWATCHING

Flevo Birdwatching

Gebied zuidwest van Almere, (niet genummerd, links beneden net buiten de kaart). Bij de mestvaalt in de buurt (bij de kruising rechtdoor, en dan na honderd meter) vaak zangvogels aan het foerageren op de aanwezige insecten, Witte en Gele Kwikstaart, Grote Lijster, Roodborsttapuit. Even terug en dan naar westen. Kort erna de borden naar een voorbeeld van landschapskunst : "Garden of Love and Fire" Deze landschapskunst is ontworpen door dezelfde architect, Daniel Libeskind, die de Freedom Tower heeft ontworpen, gebouwd op Ground Zero, de plaats van het WTC in New York. Het gedeelte rond de windmolens heeft meestal Grauwe Ganzen en Buizerd. Soms een Vos. Bij Pampushaven, een voormalige werkhaven liggen vier blauwe, drijvende huizen. Altijd even opletten hier. Soms Krooneend en in de winter meerdere soorten eenden, waaronder zaagbekken. Uitkijkend naar Amsterdam, het eiland Pampus, het keileembultje waar Muiderberg op ligt. Achter ons landschapskunst, het markeert de plek waar een scheepswrak is ontdekt, onderzocht en vervolgens, *in situ*, is achtergelaten, bedekt met extra grond. Er zit geen pot met goud meer in: Witte Kwikstaart op de mestvaalt. Er vliegen niet veel insecten, het is ook niet warm en zonnig. We zien kort erna een Havik bij de blauwe, drijvende huizen. Het dier zit in een dode boom, weer pal aan het water, net als vorige week. Het is een zware vogel, groot en dus een vrouwtje. Met woeste oogstreep en op deze korte afstand kun je die niet verwisselen met Sperwer. Op het open water veel Futen, de meesten in winterkleed. Verder al behoorlijke groepen Kuif- en Tafeleend.

Kwelwater (15) Parkeerplaats met inrit die haaks staat op de Oostvaardersdijk, voorzichtig. Ernaast gelegen op een van de laagste punten van Zuid Flevoland enkele hectares ondiep water. Een plas die misschien iets ondieper wordt in de zomer, maar nooit opdroogt. Tegen de herfst is het waterpeil vaak laag en waadvogels foerageren dan in de vrijgekomen modder. Kluut, Tureluur, Witgat, Watersnip. Enorm rietveld naast de plas. Als we Blauwborsten zien of Baardmannen dan is het hier : Het water staat iets lager, en dat is al een tijdje zo en dus zijn de modderplaten gedeeltelijk begroeid. We zien geen waadvogels tussen de moerasandijvie. Veel Boerenzwaluwen boven het water en boven het riet. Luisteren, luisteren, maar geen Baardman. Gelukkig wel koffie. Op het IJsselmeer Kokmeeuw.

Trekvogellandje (18) Een stukje land dat nooit ergens toe heeft gediend. Nu ingericht als een plas-draslandje. Valt in de zomer droog, maar wanneer er water zichtbaar is dan zitten er vaak veel vogels. Zwarte Ibis, Kleine Zilverreiger, Roerdomp en Ooievaar zijn hier gezien. Ook in de bosjes tussen het veld en de sluis verschillende zangvogels: Zanglijster, Groenling, Fitis, Tjiftjaf, Kneu en Braamsluiper, Grasmus, Putter en Nachtegaal : Hier was het ook wel eens drukker. Er grazen nu koeien, er lopen wat Grauwe Ganzen en Kieviten, maar zelfs nauwkeurig peuteren haalt er geen Snip uit. In de jachthaven aan de overkant van de weg, meeuwen waaronder Grote Mantelmeeuw, Stormmeeuw en Kokmeeuw.

Parking Zuid (16) Parkeerplaats met inrit die haaks staat op de Oostvaardersdijk, voorzichtig. Naast de dijk is er een tien meter brede rietrand, natuurlijk afhankelijk van seizoen een kans op Blauwborst, Waterral, maar vaak doortrekkende vogels, de Oostvaardersdijk is een trekroute voor zangvogels maar ook voor Koekoek, Boomvalk, Sperwer. Het blijft hier opletten. In het ondiepe meer staat een lange rij struiken die als broedkolonie dienen voor Aalscholvers, maar ook voor Lepelaar en zeker als roest voor deze soorten en Grote Zilverreiger : Korte stop met minder zicht, het regent nu.

Parking Noord (17) Ruime parkeerplaats met makkelijke inrit. Aan de oostkant van de parkeerplaats is in de verte, op 3.1 km afstand, het nest van de Zeearend te zien. Dichterbij op het ondiepe meer zelden heel veel vogels, maar bij een sterke westenwind willen grote groepen duikeenden (Kuif en Tafel) en Slobeend wel eens schuilen. Het water van dat meer is ondiep en wordt snel troebel door golfslag die modder opwerfelt. Aan de kant van het IJsselmeer ligt een schuilhaven met steigers en golfbrekers. In de zomer heel veel Visdieven, maar ook Noordse Sterns, Kokmeeuwen, Stormmeeuwen en broedende Holenduiven op de golfbreker. De struiken iets meer naar het noorden beschutten soms grote groepen waadvogels, tientallen Watersnippen : ."Buitengaats", op de stenen strekdam zitten nog Visdieven en Zwarte Sterns. Tussen de stenen zitten ook meerdere meeuwensoorten. Geen nieuwe toevoegingen aan de lijst, helaas. De Zeearenden zijn in augustus tijdens de storm hun nest kwijtgeraakt, en op dit moment zien we geen van de vier dieren die er in het gebied zouden moeten zitten.

Keersluisplas en Bovenwater(9) De eerste ligt ten zuiden van de Knardijk, is ondiep, troebel en vaak goed voor Slobeenden

In samenwerking
met
Flevo Bird Watching
uitgevoerd door:

RAFIKI

BIRDWATCHING

en Lepelaars. Deze plas vriest snel dicht en dan verdwijnen de vogels ook allemaal. De ander kant van de dijk heeft het diepere Bovenwater, met waterplanten, helderder. In de winter langer open, en dan goed voor Brilduiker, Nonnetjes, Fuut en vaak Rosse Stekelstaartend. In trektijd soms honderden Zwarte Sterns en Dwergmeeuwen. Let ook op kleine fuutachtigen: Dodaars en Geoorde Fuut, zelfs vaak in prachtkleed en dan onmiskenbaar, in de winter soms ook Kuifduiker : De eerste duidelijke wintergast is nu aangekomen: Brilduiker vrouwtje. Het vergt wat peuteren voordat we haar zien. Op het Bovenwater zitten verder Tafeleenden, Meerkoeten, wat Knobbelzwanen en Futen.

Zeearend (10) Deze plek wordt in de winter vaak afgesloten, om in de Driehoek (het voormalig bos er vlak voor) rust te bieden aan de grote grazers. Het pad naar deze hut begint bij het Bezoekerscentrum van Staatsbosbeheer aan de Knardijk. Vandaar kan je in 15 minuten naar deze hut wandelen, maar er is vaak onderweg meer te zien. Karpers onder de bruggen, mezen, Boomkruiper en soms Grauwe Vliegenvanger in het bos. Daarna Fuut bij de Zigzag brug en dan in het knekelveld van dode bomen vaak Putter, Vink, Gekraagde Roodstaart, Tjiftjaf en soms Raaf. Een groep Belgen zag hier ooit de Eleonora's Valk. Dat is voor mindere goden niet weggelegd. Vanuit de hut een weids uitzicht. Let vooral op langs de randen van alle plassen, altijd waadvogels en eenden. Ook een blik op de oude plek van het nest van de Zeearend, maar dan wel 3.3 kilometer ver: De Karpers zijn er ook, het is nog niet zo koud dat ze inactief in dieper water verblijven. In het bos aan het begin van het betonnen pad vinden we een groepje vogels die samen foerageren. Matkop, Vink en mezen. Eenmaal voorbij de zigzagbrug nog meer om te bekijken. Vooral de schade aan het bos is enorm. Je kan het zelfs geen bos meer noemen. Putters, Vink, wat Zwarte Kraaien en een Torenavalk komen in beeld. De hut is wat moeilijk te betreden, de volgende dag zijn ze de ingang wat geleidelijker aan het maken. Vanaf de eerste verdieping zijn grote kudde grazers te zien. Een kudde van, geschat, 600 individuen blijft een fenomenaal beeld. Op het gras Grauwe- en Brandganzen.

Krakeendhut (5) en Poelruiterhut (6) Een terrein dat opnieuw is ingericht om dezelfde vier landschappen te hebben als in de Oostvaardersplassen. Maar hier is een aantal paden aangelegd waardoor men toegang heeft en die landschappen kan verkennen. Open water, grasland, rietkragen en wilgenbos. De twee metalen hutten stonden er van oudsher al, het houten kijkscherm is nieuw: Een groepje van 4 of 5 Lepelaars kost wat moeite om te zien. Op de vijver bij de hutten ook veel eenden, waaronder Smient.

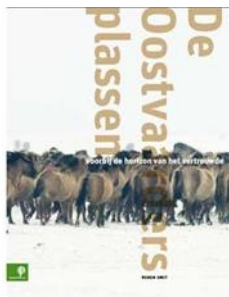
Kleine Praambult (7) Een inderdaad kleine uitkijkheuvel. Het gedeelte van de graslanden wat men van hier uit kan zien is niet zo groot, maar toch levert een korte stop vaak wel wat op. Ook de sloot aan de andere kant van de spoordijk heeft zijn verrassingen. Enkele malen in de vorm van een Chileense Smient : De bult wordt nu verbouwd en is meer een berg donkere modderkluiten. Alhoewel er niemand van ons op Prada of Burberry loopt, is dat toch niet erg uitnodigend, dus rijden we verder.

Grote Praambult (8) Uitzicht over een heel groot terrein. Recht vooruit het oude talud van de brug. Links ervan de restanten van een bos van Vlier, wilg en wat Meidoorn. Volkomen weggegeten door Edelherten en Konik-paarden, die in de winter de bast van de bomen pellen. Rechts een zandvlakte met waterplassen, let hier op Vos, Raaf, in de bomen er om heen zit ook vaker een Havik en vrijwel zeker Buizerd. Heckrund loopt hier ook meestal in beeld: Nogmaals de kudde paarden, maar nu weer dichterbij. Een Boomvalk in beeld. Veel slankere vleugels en donkerder dan de Torenavalk. Ook hier weer Buizerd. In vele verschillende kleden te zien vandaag. Van heel licht gekleurde individuen tot behoorlijk donkere dieren. Geen wonder dat de Fransen hem/haar de "Veranderlijke Buizerd, Buse variable" noemen.

Oostvaarder(1), NME Centrum gemeente Almere. Twee verdiepingen vogelplezier. Op de eerst verdieping een zaal met glazen ramen die een goed uitzicht biedt op de Oostvaardersplassen. Soms, in de zomer, kunnen de ramen open geschoven. Op de tweede verdieping ligt het Kraaiennest, een open balkon, wel met een dak erboven, maar zonder de vertekening die zelfs de beste ruiten toch nog altijd geven. Op de eilandjes in het meer voor dit gebouw broeden Kluut, Kievit, Kleine Plevier: Altijd zijn er Grauwe Ganzen en het spektakel van een Vos in de lente die de gansjes belaaft. Goede kans op meerdere soorten roofvogels, Zeearend, Slechtvalk, Bruine Kiekendief maar ook Sperwer, Havik, Buizerd en soms, voor een paar dagen in de herfst Visarend: Hoe veel het ook miezert, hier staan we droog. Het uitzicht varieert met de neerslag, maar biedt toch ook leuke dieren. Een andere bezoeker, die al eerder was aangekomen, had een roofvogel in de telescoop, dat bleek een Havik. Best moeilijk te zien, het dier zat op de grond in dit slechte weer. Maar uiteindelijk werd er ook nog even gevlogen, lange staart, stevige bouw, afgeronde, brede vleugels. En weer die oogstreep, die zo licht was dat de andere bezoeker er de witte wang van een Slechtvalk in meende te zien. Het was een beetje jammer van het weer, maar toch een aantal mooie waarnemingen.

Meer weten? Boeken over de Oostvaardersplassen:

Titel: De Oostvaardersplassen, voorbij de grenzen van het vertrouwde. Photography: Ruben Smit. Tekst: Rinske Hillen and Jan Daan Hillen, in samenwerking met Frans Vera. ISBN 978-90-816300-1-6.

Titel: Oostvaardersplassen, nieuwe natuur op oude zeebodem. Samenstelling: Bremer, P., Berg, L van den, Euverman, G., Wigbels, V., Tempel, J. Uitgever : Staatsbosbeheer

ISBN: 90-805009-2-5

De filmposter van "De Nieuwe Wildernis", een film van Ruben Smit. Heel mooie beelden. Première in september 2013

In samenwerking met
Flevo Bird Watching
uitgevoerd door:

RAFIKI

BIRDWATCHING

Flevo Birdwatching

Hutten en uitkijkeuvels in Flevoland, in of bij het gebied van de Oostvaardersplassen.

In samenwerking met
Flevo Bird Watching
uitgevoerd door:

RAFIKI

BIRDWATCHING

